

Ἡ ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

(5)ΜΕΡΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΓΝΗΣΙΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

Κυριακὴ Α'. Λουκᾶ 27 Σεπτεμβρίου 1954 (Π. Ο. Η.)
"Ετος Θ'. Ἀριθ.—191 — Τυχὴ Φύλλου Δεχ. 1

Γραφεῖα : Ὁδὸς Σολωμοῦ 25 — Ἀθῆναι
Τηλέφ. 33.839

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Ἄγγελος Ἀντωνόπουλος
ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ :

Ἐξάμηνος δραχ. 15.— Ἐτησίᾳ δραχ. 30
Ἐξωτερικοῦ: Ἐξάμ. δολ. 2.— Ἐτησίᾳ δολ. 4

ΑΝΑΓΚΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

Εἰς ἓν θρησκευτικὸν βιβλίον ὑπάρχει ἡ φράσις: «Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ γνωρίζω τὸν ἐπιστημονικὸν ὀρισμὸν τῆς κατανύξεως· προτιμῶ νὰ αἰσθάνωμαι κατάνυξιν». Εἰς τὴν ὁραίαν αὐτὴν φράσιν διαγράφεται ἡ ἀνάγκη τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς τοῦ χριστιανοῦ.

Συνήθως ὁ ἄνθρωπος καὶ ἐν προκειμένῳ ὁ χριστιανός, ἐπιδιώκει νὰ πλουτίσῃ τὴν διάνοιάν του μὲ γνώσεις ἀπεράντους· μεταβάλλεται εἰς φορητὴν βιβλιοθήκην· γνωρίζει ὅλας τὰς περιπτώσεις μεθ' ὅλων τῶν παραπομπῶν καὶ ὑποσημειώσεων. Ὅλος ὅμως αὐτός ὁ ὠκεανὸς τῶν γνώσεων, εἰσερεύσας καὶ εἰσρέων εἰς τὸν ψυχικὸν κόσμον τοῦ χριστιανοῦ ἢ ἐλάχιστα ἢ καθ' ὁλοκλήριον δὲν μεταβάλλει τὴν ζωὴν αὐτοῦ.

Παρατηρεῖται δὲ πλειστάκις ἡ περίπτωσις ἀνδρῶν, διακρινομένων ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἐξαιρετικῇ μορφῶσει καὶ παρουσιαζόντων φρικτὰς καὶ σκανδαλώδεις ἀδυναμίας. Τὸ αὐτὸ φαινόμενον παρατηρεῖται καὶ εἰς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι δὲν κατέχουν μὲν τόσον πολλὰς γνώσεις οὔτε ἐνδιέτριψαν συστηματικῶς εἰς διαφόρους μελέτας, τὰ ἐλάχιστα ὅμως, τὰ ὁποῖα ἀνέγνωσαν ἀνέπτυξαν μίαν ξηρὰν καὶ σχολαστικὴν θρησκευτικότητα, στηριζομένην μόνον εἰς τὸ γράμμα τῶν θρησκευτικῶν βιβλίων, ποῦ ἀνέγνωσαν καὶ μὴ ζωογονουμένην ἀπὸ τοῦ ζωογόνου πνεύματος τῆς βαθεῖας θρησκευτικῆς πίστεως.

Οὕτω ἡ θρησκευτικὴ γνώσις καὶ μελέτη γίνεταί ἀφορμὴ καὶ αἰτία ἀναπτύξεως ἐγωῖσμο, διχοστασιῶν, ἀκάρπων καὶ ἐπικινδύνων διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐνότητα ἐρίδων καὶ πολλῶν ἄλλων λυπηρῶν γεγονότων. Διὰ τοῦτο οἱ χριστιανοὶ δὲν προσπαθοῦν νὰ ἀναπτύξουν μίαν ἐσωτερικὴν ζωὴν!! Ἡ Χριστιανικὴ πίστις βιοῦται μόνον ὥς ἐσωτερικὴ ζωὴ χάριτος. Δι' αὐτὸ ἄλλωστε ἀπεκλήθη καὶ «μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον». Ἀλλ' ὅπου ὑπάρχει τὸ

βίωμα αὐτὸ, ὅπου ἡ ἐσωτερικὴ ζωὴ τῆς χάριτος κατέκτησε τὴν ψυχὴν, ἐκεῖ καὶ αἱ ἐκδηλώσεις εἶναι θαυμάσιαι. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀναφέρει εἰς τὰς ἐπιστολάς του τὴν Ἁγίαν αὐτὴν καρποφορίαν τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς. Γράφει: «ὁ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια» (Γαλάτας Ε, 22). Ὅταν ὑπάρχῃ ἡ ἐσωτερικὴ ζωὴ, τότε καὶ αὐτὴ ἡ θρησκευτικὴ μὀρφωσις, μεταβάλλεται εἰς σοφίαν ἀπὸ θεοῦ, περὶ ἧς ὁμιλεῖ ὁ ἀπόστολος Ἰάκωβος «ἡ δι' ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἀγνή ἐστὶ, ἔπειτα εἰρηνικὴ, ἐπιεικὴς, εὐπειθὴς, μεστή ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος καὶ ἀνυπόκριτος» (Ἰακώβου Γ'. 17). Τότε ἡ μὀρφωσις αὐτὴ ὀφείλει, ἀκτινοβολεῖ ὅλον τὸ μεγαλεῖον μιᾶς ἀγίας προσωπικότητος, πείθει καὶ πρὸ παντός, κατὰ ἓνα μυστηριώδη τρόπον, πληροφορεῖ τὰς συνειδήσεις τῶν χριστιανῶν, ὥστε νὰ ὠφελοῦνται ἐκ τῆς τοιαύτης μὀρφώσεως. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἡ ἐσωτερικὴ αὐτὴ ζωὴ μεταβάλλει τὴν μὀρφωσιν εἰς δύναμιν εὐσεβείας. Τοῦτο ὑπαινίσσεται καὶ ὁ Ἀπ. Παῦλος γράφων «ἔχοντες μὀρφωσιν εὐσεβείας τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἡρνημένοι».

Γράφοντες τὰς γραμμάς αὐτὰς ἐπιθυμοῦμεν νὰ τονίσωμε τὴν ἀνάγκην τῆς ἀναπτύξεως μιᾶς Ἁγίας ἐσωτερικῆς ζωῆς. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῆς ζωῆς δὲν ἐπιτυγχάνεται μόνον εἰς τὰς ἐρήμους ἢ εἰς τὰ ἀσκητήρια. Δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ παντοῦ. Ἐνα γνωμικὸν τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον διετύπωσαν ἅγια χεῖλη ἐκκλησιαστικοῦ πατρὸς λέγει «οὐχ ὁ τόπος, ἀλλ' ὁ τρόπος ἀγιάζει». Ὁ τρόπος δὲ αὐτοῦ ὑπεδείχθη ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀγίου Ἀσκητοῦ, Ἐφραίμ τοῦ Σύρου εἰς τὴν κατανυκτικὴν προσευχὴν του «Κύριε καὶ Δέσποτα τῆς ζωῆς μου, πνεῦμα ἀργίας, περιεργείας καὶ ἀργολο-

Τεχνοκριτικὸν σημεῖωμα

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗΝ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

Ἀξιολόγησις καὶ τοποθέτησις

Ἡ βυζαντινὴ καὶ χριστιανικὴ τέχνη εἶναι ἡ περὶ ἡ μῆσα εἰς τὴν ὁποίαν κατηξιώθησαν καὶ ἐξεφράσθησαν καλλιτεχνικῶς τὰ ἰδανικά τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅπως αὐτὰ διεμορφώθησαν κάτω ἀπὸ τὴν νέαν ἱστορικὴν πραγματικότητα τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ. Καὶ δὲν ἐξεφράσθη περιωρισμένως καὶ στατικῶς μία μόνον πλευρὰ τῆς πολυτάραχον ζωῆς τοῦ βυζαντίου, ἀλλὰ ὁλόκληρον τὸ κοσμοθεωρητικὸν καὶ βιοθεωρητικὸν σύστημα τοῦ βυζαντινοῦ κόσμου μὲ ὅλας τὰς παραλλαγὰς καὶ τὰς ἀποχρώσεις του. Ἔτσι ἡ βυζαντινὴ τέχνη παρακολουθεῖ καὶ ἐκφράζει, μὲ καλλιτεχνικὰ βεβαίως μέσα, ὁλόκληρον τὴν περιπετειώδη καὶ ταραγμένην ἱστορίαν τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅλας τὰς ἰδεολογικὰς καὶ θρησκευτικὰς μεταβολὰς τὰ ἰδανικά καὶ τὰς θλίψεις, τοὺς θριάμβους καὶ τὰς συντριβὰς τὰς πτώσεις καὶ τὰς ἀνατάσεις τοῦ πολυπαθοῦς βυζαντίου.

γίλας· μὴ μοὶ δῶς· πνεῦμα δὲ σωφροσύνης, ταπεινοφροσύνης, ὑπομονῆς καὶ ἀγάπης χάρισαι μοι τῷ σῷ δούλῳ. Ναὶ Κύριε βασιλεῦ, δώρισαι μοι τοῦ ὁρᾶν τὰ ἐμὰ πταίσματα καὶ μὴ κατακρίνειν τὸν ἀδελφόν μου».

Εἰς τὴν κατανυκτικὴν αὐτὴν προσευχὴν ὑποδεικνύεται μὲ σαφῆναιαν ἡ ὁδὸς τῆς Ἀγιότητος, ἡ ὁποία εἶναι ἡ μοναδικὴ ὁδὸς σωτηρίας τοῦ χριστιανοῦ. Τὸν χριστιανὸν δὲν θὰ τὸν σώσῃ οὔτε ἡ ξηρὰ γνῶσις, ἥτις «φυσιοί», οὔτε ἡ σχολαστικὴ ἀκριβολογία, οὔτε τὸ φιλερι καὶ ἐριστικὸν πνεῦμα· τὸν χριστιανὸν θὰ τὸν σώσῃ ἡ ἐσωτερικὴ ζωὴ. Ἡ ἐσωτερικὴ αὕτη ζωὴ ἀποκτᾶται κατόπιν σκληρᾶς προσπάθειας, εὐλογουμένης ὅμως πάντοτε ὑπὸ τοῦ θεοῦ.

Ἡ ἀνάπτυξις αὕτης τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς δὲν ἔρχεται εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὴν μαχητικότητα, ἡ ὁποία πρέπει νὰ διακρίνῃ τὴν δραστηριότητα τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανοῦ, ὅταν ἡ ὀρθόδοξος πίστις βάλλεται ἀπὸ αἱρετικούς, χιλιαστὰς καὶ ποικιλωνόμους ἄλλους αἱρετικοὺς! Οἱ κυριώτεροι ὑποστηρικταὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἦσαν Ἅγιοι, ἀναπτύξαντες εἰς τὸ ὕψιστον σημεῖον τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν.

Τὸ χαρακτηριστικὸν ὅμως γνώρισμα τοῦ τοιοῦτου μαχητοῦ εἶναι ἡ αὐστηρὰ συνέπεια εἰς ὅλας τὰς λεπτομερείας τῆς ζωῆς.

Ἐάν δὲν ὑπάρχῃ ἡ αὐστηρὰ αὕτη συνέπεια εἰς τὴν ζωὴν τοῦ μαχητοῦ, τότε δὲν πρόκειται περὶ μαχητοῦ ἀλλὰ περὶ φλυάρου καὶ φωνασκοῦντος περιπατητοῦ, ἀγωνιζομένου μάλλον διὰ προσωπικὰς του ὑποθέσεις, παρὰ δι' ἱερὰν καὶ ἁγίαν ἰδεολογίαν.

Ἄγαπητοὶ ἀναγνώσται

Ἡ ἀνάγκη ἀναπτύξεως ἐσωτερικῆς ζωῆς προβάλλει ὡς καθήκον βασικόν, ἱερὸν καὶ ἀπαρβίαστον. Ποῖος θὰ τὸ ἀρνηθῇ;

Διότι τὸ βυζαντινὸν μέσα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος ὁμοιάζει μὲ τεράστιον βεγγαλικὸν τοῦ ὁποίου αἱ φλόγες τῆς ταραγμένης χιλιετοῦς ζωῆς του ἐφώτισαν, ἐθέρμαναν καὶ ἐκράτησαν τὴν συνέχειαν τῶν μεγάλων πολιτισμῶν τῆς γῆς.

Καὶ ἐπειδὴ ἡ τέχνη δὲν ἐκφράζει παρὰ τὸ ψυχικὸν περιεχόμενον καὶ τὰ ἰδανικά τῆς ἐποχῆς μέσα εἰς τὴν ὁποίαν ζῇ καὶ κινεῖται, εἶναι πολὺ φυσικὸν καὶ ἡ βυζαντινὴ τέχνη νὰ μὴ ἐξαιρῆται ἀπὸ τὸν κανόνα αὐτοῦ. Τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ τὰ πρῶτα τῆς βήματα ἀποκτᾷ μίαν ἰδικὴν τῆς φυσιογνωμίας, ἀγωνίζεται νὰ χειραφετηθῇ ἀπὸ τὴν κλασσικὴν ἐπιρροὴν καὶ προσπαθεῖ νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν τρόπον νὰ ἐκφρασθῇ μὲ δραματικὴν πολλὰς φορὰς ἀγωνίαν. Ἐπειτα δὲν εἶχεν ν' ἀντιπαλαίῃ καὶ νὰ νικήσῃ μόνον τὴν κλασσικὴν τεχνοτροπίαν. Τὸ βυζαντινὸν ὅσον ὠρίμαζεν ἱστορικῶς, ὅσον ὁ ρόλος του ἐγίνετο συνθετώτερος καὶ ἐξηπλοῦτο ἡ ἐπιρροή του εἰς ἀνατολὴν καὶ δύσιν, καὶ τὸ σπουδαιότερον ὅσον αἱ ἐσωτερικαὶ θρησκευτικαὶ καὶ πολιτικαὶ διαμάχαι ἀπεκορυφοῦντο καὶ τὸ ἔρριπτον εἰς περιπετείας καὶ συγκρούσεις τόσοσιν καὶ ἡ τέχνη ὕψωνε τὴν φωνήν της καὶ προσεπάθει νὰ παρακολουθῇ τὸ ἔθνος ὁλόκληρον εἰς τὸν ἀνηφορικὸν δρόμον τῆς ἀγωνίας του.

Ἔτσι ἀπὸ τὴν ἀπλοικὴν πρωτοχριστιανικὴν τέχνην θὰ διέλθωμεν εἰς μορφὰς συνθετωτέρας καὶ ὁλοκληρωμένας καλλιτεχνικῶς ἀναπαραστάσεις. Μέσα ἀπὸ τὴν βυζαντινὴν ζωγραφικὴν θὰ ἀναπηδήσουν νέαι αἰσθητικαὶ καὶ καλλιτεχνικαὶ ἀντιλήψεις, καὶ θὰ διαμορφωθῇ ἕνα νέο καλλιτεχνικὸ ἰδεώδες, διάφορον ἀπὸ τὸ κλασσικὸν ἀλλὰ οὐδόλως κατώτερον ποιτικῶς. Ἀντιθέτως μάλιστα ὁ ὕψηλός πυρετὸς τοῦ ἰδεαλισμοῦ καὶ τῆς μεταφυσικῆς ἀνατάσεως ποὺ συνέχει τὸν βυζαντινὸν κόσμον, θὰ εὐρῇ εἰς τὴν τέχνην τὸν καλλίτερον ἐκφραστήν του. Ἡ βυζαντινὴ ζωγραφικὴ θὰ γίνῃ ζωγραφικὴ τῆς ψυχῆς. Ὁ νέος ἄνθρωπος ποὺ εἶναι ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, μὲ ὅλον τὸν βαθύτατον συγκλονισμόν ποὺ τὸν διακρίνει, θὰ προβληθῇ ὡς ἰδανικὸν τῆς νέας τέχνης. Τὸ σῶμα ἀπὸ πρωτεῶν στοιχείων ποὺ εἶναι εἰς τὴν τέχνην τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, θὰ γίνῃ ἀπλῶς τὸ «ντῦμα» τῆς ψυχῆς ἀναγκαῖον μόνον διὰ νὰ ἐκφράξῃ τὸ περιεχόμενον της.

Ἡ τάσις τῆς ἐξαυλώσεως, τῆς μεταρσιώσεως, τῆς φυγῆς ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια, εἶναι κυριαρχικὴ καὶ ἐπιμονὴ μέσα εἰς τὴν ζωγραφικὴν τοῦ βυζαντίου. Αὐτὸ ὅμως γίνεται μὲ τόσῃ ἀγνότητι, μὲ τοιαύτην ψυχικὴν ἀνάτασιν καὶ ὑπερβατικὴν ἀγαλλίασιν ὥστε ποτὲ νὰ μὴ εἶναι ἀποκορονιστικόν. Καὶ τοῦτο διότι ἡ τέχνη δὲν εἰργάζετο ἔξω καὶ πέραν ἀπὸ τὴν ἐποχὴν της. Ἐχρησιμοποιοῦ ὡς πρότυπα τὰς μεγάλας ἀσκητικὰς καὶ πατερικὰς μορφὰς αἵτινες ἀπετέλουν τὸ ἰνδαλμα τῆς ἐποχῆς των (μόνον τῆς ἐποχῆς των ἀρχαί;), καὶ ἡντλεῖ συνεχῶς ἀπὸ τὸ θησαυροφυλάκιον τῶν νέων ἰδανικῶν.

Ἐλέχθη διὰ τὴν τέχνην τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ὅτι ἐξηνθρόπιζε τοὺς Θεοὺς καὶ ἐθεοποιεῖ τοὺς ἀνθρώπους. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ λεχθῇ τὸ ἴδιο καὶ διὰ τὴν τέχνην τοῦ βυζαντινοῦ κόσμου. Ὁ βυζαντινὸς ζωγράφος προσπαθεῖ νὰ τοὺς ἀνεβάσῃ ὅλους

εἰς τὸν οὐρανόν. Μὲ τὴν ἰδεαλιστικὴν καὶ ὑπερβατικὴν ἀντίληψιν περὶ κόσμου ἢ τέχνης του μεταρριώνεται εἰς ἑξαιλωτικὴν προσπάθειαν καὶ ποτὲ δὲν χάνει ἀπὸ τὰ μάτια του τὸν σκοπὸν του τὴν στροφὴν πρὸς τὸν οὐρανόν.

Ὁ χριστιανὸς ζωγράφος διαπνέεται ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς λυτρώσεως, ἡ ὁποία ὅμως εὐρίσκεται ἔξω καὶ ἐπ' αὐτὸ ἀπὸ τὴν ἀπτήν πραγματικότητα.

Δι' αὐτὸ καθὼς ἀνωτέρω εἶπομεν ποτὲ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς του δὲν γίνεται ἡ ἀναπαράστασις ἑνὸς σώματος μὲ τελείας ἀνατομικὰς ἀναλογίας. Ἄν τὸν ἐνδιαφέη καὶ εἶναι τὸ βάθος τῶν πραγμάτων καὶ ὄχι ἡ ἐπιφάνεια. Βάθος δὲ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην μορφήν δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ὁ ἐσώτατος ψυχισμὸς, καὶ ὁ συναποθηματικὸς κόσμος πού ἐδράζεται εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν. Δι' αὐτὸ καὶ εἰς τὰς εἰκόνας εἰς τὰς τοιχογραφίας καὶ τὴν ἄλλην ζωγραφικὴν παραγωγὴν τοῦ βυζαντίου, δὲν βλέπομεν σώματα ἀλλὰ ψυχάς. Καὶ μάλιστα ψυχὰς «φορησμένας» μὲ ἓνα τεράστιον ἀπόθεμα δυνάμεως ἀγνόητος καὶ ἥθους.

Ἄν ὅμως αἱ νέαι ἱστορικαὶ συνθῆκαι καὶ τὰ πεπωμένα τῆς χριστιανικῆς ἀνθρωπότητος εὗρον εἰς τὴν τέχνην τῆς ζωγραφικῆς τὸν δυναμικὸν ἐκφραστὴν των, οὐδόλως ὑπελείφθησαν καὶ αἱ ἄλλαι ἐκδηλώσεις τῆς τέχνης. Ἡ χριστιανικὴ καὶ βυζαντινὴ ἀρχιτεκτονικὴ εἶναι μία ἄλλη περιοχὴ εἰς τὴν ὁποίαν ἤστραψε τὸ δημιουργικὸν καὶ φωτοβόλον πνεῦμα τῆς νέας ἐποχῆς. Ἐδῶ ἔχομεν νέας ἐντελὺς μορφὰς καὶ δημιουργίας. Ἡ κλασσικὴ τεχνοτροπία ὑπεσκελίσθη καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἀνατάσεως καὶ τῆς ἀναζητήσεως τῆς λυτρώσεως εἰς τὸν οὐρανόν, ἐμορφοποιήθη μὲ τὸν πλέον θαυμαστὸν καὶ μουσικὸν τρόπον. Καὶ ὅλα τὰ προβλήματα τῆς χριστιανικῆς ἀρχιτεκτονικῆς μὲ τὰς θαυμαστάς λύσεις πού ἔλαβον, καὶ μὲ τὴν συνεχῆ ἀνανέωσιν τῶν ἐκφραστικῶν τρόπων (δημιουργία νέων τύπων Ναῶν) ἀπέδειξαν ὅτι ὁ χριστιανισμὸς ἐστάθη διὰ τὴν τέχνην (ἢ ἂν θέλετε τὸ ἀντίστροφον) ἡ λαμπρότερα περίοδος εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καλλιτεχνικὴν ἱστορίαν.

Ἀπεδείχθη, ὅτι χωρὶς ἰδανικά ἡ τέχνη δὲν δύναται νὰ κινήθῃ στατικοποιεῖται καὶ φθίνει. Ἐνῶ τὸ βυζάντιον διὰ νὰ εἶναι μία ἐποχὴ κεκορησμένη ἀπὸ τὰ πληθωρικά ἰδανικά καὶ τὸ ψυχικὸν περιεχόμενον τοῦ Χριστιανισμοῦ συνετήρησε τὴν τέχνην εἰς τὴν ὑψηλοτέραν κορυφογραμμὴν τοῦ μεγαλείου της. Μᾶς εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐννοήσωμεν πῶς θὰ ἠμποροῦσε νὰ δημιουργηθῇ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ὁ νέος ρυθμὸς ναϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς χωρὶς τὸ ψυχικὸν ὑπόστρομα καὶ τὴν ἔντονον θερησκευτικὴν τοῦ βυζαντινοῦ κόσμου. Αἱ τολμηραὶ λύσεις πού ἐδόθησαν εἰς τὰ ἀνακύφαντα τεχνικὰ προβλήματα ἀπέδειξαν περιτρώως, ὅτι τὸ πνεῦμα ἐδάμασε καὶ ὑπέταξε τὴν ὕλην.

Ὁ τετράγωνος χώρος πού ἐστεγάσθη μὲ τὸν μετεωριζόμενον ἄνωθέν του ἡμισφαιρικὸν θόλον, ὁ συνδυασμὸς τοῦ φωτὸς καὶ τοῦ ἡμίφωτος, τὸ ἐξαισιον αἰσθητικὸν ἀποτέλεσμα καὶ ἡ λυτρωτικὴ ἀγαλλίασις, πού ἐπιτυγχάνεται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ, πείθουν κατὰ τὸν πλέον ἀδήριτον τρόπον ὅτι ἡ βυζαντινὴ ἀρχιτεκτονικὴ εἶναι καὶ αὕτη ἀρχιτεκτονικὴ τῆς ψυχῆς. Εἰς τὴν φυσιογνωμίαν μάλιστα τῆς τέχνης αὐτῆς δυνάμεθα νὰ μετρήσωμεν τὴν ἡθικὴν

καὶ ψυχικὴν ἀπόστασιν τοῦ νέου ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν ἀνθρώπον τῆς κλασσικῆς Ἑλλάδος. Ὁ ἀρχαῖος Δωρικός ναὸς μόνον ἐξωτερικῶς εἶναι γοητευτικός. Καὶ ἡ γοητεία του αὕτη συντελεῖται μὲ τὴν ἁρμονίαν τῶν γραμμῶν, τὴν ἰσορροπίαν τῶν ὄγκων καὶ πρὸ παντὸς τὸ φῶς, τὸ πολὺ φῶς. Τὸ ἐσωτερικὸν εἶναι κοινότητος γυμνὸς τετράγωνος χώρος, πού δὲν συγκινεῖ δὲν ὑποχρεώνει τὸν ἐπισκέπτη νὰ μεταβληθῇ ψυχικῶς, διὰ νὰ μὴ εἰπώμεν, ὅτι τὸν ἀποθεῖ καὶ τοῦ προξενεῖ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἴσταιται πάντοτε ἔξω τοῦ ναοῦ. Εἶναι καὶ τοῦτο ἀπόδειξις ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τῆς ἀρχαίας τέχνης εἶναι ὅλη ἡ τέχνη. Διὰ νὰ εὐθεθῶμεν εἰς τὸ κλίμα τῆς βυζαντινῆς τέχνης καὶ μάλιστα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς πρέπει νὰ ἀντιστρέψωμεν τὰς ἀναλογίας. Ἐδῶ ἀλλάσσουν ὅλα. Καὶ ἡ αἰσθητικὴ ἀντίληψις, καὶ ἡ στάσις τοῦ θεατοῦ, καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς ψυχῆς του. Ἐξωτερικῶς ὁ βυζαντινὸς Ναὸς εἶναι βαρὺς, μὲ ὄγκους πού δὲν συνθέτουν ἁρμονικὴν ἐντύπωσιν, μὲ δυσκάμπτους ἀναλογίας, καὶ μὲ ἀκατάληπτον περιεχόμενον. Δὲν γνωρίζομεν δηλαδὴ ποίαν λειτουργίαν ἐπιτελοῦν ὅλοι αὐτοὶ οἱ ὄγκοι, πῶς ἀναπτύσσονται ἐσωτερικῶς, καὶ τὸ σπουδαιότερον ποῖον αἰσθητικὸν ἀποτέλεσμα κρύπτουν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν των. Θὰ χρειασθῇ νὰ κινήθωμεν πρὸς τὰ ἔσω, νὰ εἰσέλθωμεν διὰ τοῦ αἰθρίου εἰς τὸν νάρθηκα καὶ ἀπὸ ἐκεῖ εἰς τὸν κυρίως ναόν, νὰ εἰσδύσωμεν εἰς τὰ πλάγια κλίτη, νὰ ἀνυψώσωμεν τοὺς ὀφθαλμούς μας εἰς τοὺς θόλους καὶ τὰ σταυροθόλια διὰ νὰ δυνήθωμεν νὰ ἀκούσωμεν εἰς τὴν ψυχὴν μας τὴν μουσικὴν πού συνθέτουν αἱ ἐπὶ μέρους αἰσθητικαὶ ἐντυπώσεις τοῦ ναοῦ. Καὶ τὸ σπουδαιότερον· ὅλη αὕτη ἡ ἁρμονία τῶν καμπύλων γραμμῶν πού τείνουν πρὸς τὰ ἄνω, ὅλο αὐτὸ τὸ μυστηριακὸ καὶ ἐξαύλωτικὸ κλίμα πού κυριαρχεῖ μέσα εἰς τὸν ναὸν μᾶς χαρίζει τὴν ὑπερτάτην λυτρωτικὴν αἴσθησιν καὶ ἐπαφὴν μὲ τὸν ὑπερβατικὸν κόσμον.

Ἡ χριστιανικὴ καὶ βυζαντινὴ τέχνη καθὼς καὶ ὁλόκληρος ὁ Μεσαίων ὑπῆρξε μία συκοφαντημένη ἐποχὴ. Τὴν ὠνόμασαν σκοτεινὴ περίοδο, πνευματικὴ παρακμὴ, καὶ αὐχηρὰ ἱστορικὴ καμπή. Ἡ κακοπιστία αὕτη ἐγεννήθη ὡς ἀντίδρασις ἀπὸ τὴν ἀναγέννησιν καὶ ἐντεῦθεν, ἀπὸ ἐκείνους πού εἶχον τὴν χιμαιρικὴν πίστιν εἰς τὴν νεκροφάνειαν, ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐπαναφέρουν εἰς τὴν ζωὴν τὸν κλασσικὸν πολιτισμόν. Τὸ πόσον οὐτοπικὴ ἐστάθη ἡ ἀντίληψις αὕτη ἐφάνη ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ψευδοκλασσικισμὸς εἰς τὴν τέχνην ὑπῆρξε μία ἄγονος καὶ στείρα προσπάθεια. Δὲν πρόκειται νὰ παραβιάσωμεν ἀνοικτὰς θύρας ἀνατρέποντες τὴν ἐσφαλμένην ἀντίληψιν διὰ τὸ βυζάντιον καὶ τὴν τέχνην του ἀφοῦ τὸ ἔργον αὐτὸ ἐγένεν ἀπὸ ἐπιστήμονας μεγάλης ὀλκῆς, οὔτε ν' ἀπαντήσωμεν μὲ τὰ ἴδια ὄπλα τῆς ἐριστικῆς καὶ κακοπίστου διαθέσεως πού ἐπέδειξαν οἱ πικροχολοὶ κριτικοὶ τοῦ βυζαντίου, καὶ νὰ προσπαθήσωμεν νὰ μειώσωμεν ἢ ν' ἀρνηθῶμεν τὴν ἀξίαν τῆς κλασσικῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ γλυπτικῆς.

Ἡμεῖς πιστεύομεν, ὅτι ἡ κλασσικὴ τέχνη εἶναι ἐκφρασις τῆς ἐποχῆς καὶ τοῦ κόσμου της, καὶ διατηρεῖ μίαν αὐτόνομον καὶ θετικὴν ἀξίαν (ἀναμφισβητήτως μεγάλην) μέσα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπίνης καλλιτεχνικῆς δραστηριότητος. Οὔτε καὶ

συγκρίσεις ἐπιτρέπονται μεταξύ τῆς ἀρχαίας τέχνης καὶ τῆς βυζαντινῆς. Τὰ εἶδη εἶναι ἀνομοιογενῆ καὶ τὰ βιώματα, ποὺ ἐξεφράσθησαν εἰς τὰ ἀρχαῖα μάρμαρα ἢ εἰς τοὺς σταυροσχήμους θολοσκεπεῖς χριστιανικοὺς ναοὺς, εἶναι ποιοτικῶς διάφορα. Ἐκεῖ ἔχομεν τὸ πεπερασμένον τὸ ἀνατομικῶς τέλειον, τὴν μεσογειακὴν ἀρμονίαν, τὸ φῶς καὶ τὴν ἐξωστρέφειαν. Ἐδῶ ἔχομεν τὸ ἀπειρον τὴν ἀνάτασιν καὶ τὴν φυγὴν ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια, τὸ ἡμίφως, τὴν μουσικότητα, τὰ βαθεῖα βιώματα καὶ τὴν ἐνδοστρέφειαν. Ἡ ἀπόστασις ποὺ χωρίζει τοὺς δύο κόσμους εἰς τὴν κοσμοθεωρητικὴν τὸν τοποθέτησιν ἀντικατοπτρίζεται καὶ εἰς τὴν τέχνην. Τὸ εἰκομένῳ ἄλλωστε ἀνωτέρω. Ἡ τέχνη δὲν εἶναι παρὰ ἔκφρασις μὲ καλλιτεχνικά μέσα τῶν στοιχείων ποὺ συνθέτουν τὴν ζωὴν καὶ τὴν πίστιν μιᾶς δεδομένης ἐποχῆς. Μὲ γνώμονα αὐτὴν τὴν ἀντίληψιν ἡ βυζαντινὴ τέχνη κερδίζει ἔδαφος ἀποκαθίσταται εἰς τὸ βάθρον τῆς, καὶ τὸ σπουδαιότερον παρέχει καὶ σήμερον τὰ πρότυπα μιᾶς καλλιτεχνικῆς δραστηριότητος. Διότι ὁ κλασσικὸς ἄνθρωπος εἶναι τόσο μακριὰ μας, εἰς ὅλας τοὺς ἐκδηλώσεις τὰς πίστεως καὶ τὰς ψυχορμήτους ἐπιδιώξεις, ὁ βυζαντινὸς εἶναι πλησιέστερος πρὸς τὴν ἐποχὴν μας. Καὶ ἂν ὁ μῦθος τῆς ἀρχαίας θεοσκείας ἔχει ὁριστικῶς ταφὴν εἰς τὸ κοιμητήριον τῆς ἱστορίας, ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ βαθεὺς λυτρωτικὸς χαρακτήρ τοῦ μηνύματος ποὺ στέλλει εἰς τοὺς ἀνθρώπους, περουγίζει εἰς τὰς ψυχὰς ἑκατομμυρίων χριστιανῶν. Ἔτσι τὰ ψυχοκινητικὰ σύμβολα τῆς ἀρχαίας τέχνης ἔχουν ἀφανισθῇ ἐντελῶς, ἐνῶ τῆς βυζαντινῆς παραμένουν ἀδίκτα, ἀμετάβλητα, αἰεῖζωα.

Ἐπειτα ὁ τραγικὸς χαρακτήρ τῆς βυζαντινῆς τέχνης ἔχει κατὰ τὸ κλίμα τῆς ἐποχῆς μας. Ὁ σημερινὸς τραγικὸς διχασμένος ἄνθρωπος, ἡ τραυματισμένη του ψυχικότης, ἡ ἀναξήγησις μιᾶς λυτρώσεως εἶναι ἔντονον παρωθήσεις διὰ μιαν στροφὴν πρὸς τὴν βυζαντινὴν τέχνην. Διότι οὔτε ἡ κλασσικὴ μὲ τὴν μακαριότητα καὶ τὴν ἀνυποψίαστον ἡρεμίαν εἰς τὴν τραγικότητα τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου ἡμπορεῖ νὰ λυτρώσῃ, οὔτε ἡ σημερινὴ ἄλλοπρόσαςτος ἀντιφατικὴ καὶ παράλογος τέχνη πρέπει νὰ ὑπολογισθῇ ὡς ἀληθινὴ τέχνη. Ἡ τελευταία εἶναι περισσότερον ἀρρωστημένη ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς. Ἡ βυζαντινὴ τέχνη περικλείει ἴσως περισσοτέραν μεταφυσικὴν ἀπὸ ὅσην ἀνέχεται ἡ ἐποχὴ μας, μᾶς προσφέρει ὅμως ὅσον καμμιά ἄλλη τὸν γλυκὺν καρπὸν τῆς ἀληθινῆς τέχνης: τὴν λύτρωσιν. Π.Ι.Β.

ΠΡΟΣΟΧΗ

Ἀπασαι αἱ ὑπηρεσίαι περιοδικοῦ μετεφέρθησαν ἐκ τῆς ὁδοῦ Χαλκοκονδύλη 7 εἰς τὴν ὁδὸν Σολωμοῦ 25—Μπόταση.—Ὅλαι αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ Ἀγῶνος Σολωμοῦ 25.

Διευθυντής: Ἀγγελος Ἀντωνόπουλος
Σολωμοῦ 25 — Ἀθήναι
Τυπογραφεῖον Γεώργιος Σερμάνης
Θεμιστοκλέους 83.—Ἀθήναι

Συστάσεις τοῦ ἡγέτου μας

Ο ΑΓΙΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΣΥΝΙΣΤΑ ΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΑΝ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΝ ΤΗΣ «ΦΩΝΗΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ»,

Κυκλοφορία εἰδικῆς ἐγκυκλίου

Ὁ Πανερώτατος Πρόεδρος τῆς Ἐκκλησίας Γ. Ο.Χ. καὶ σεβαστὸς ἡγέτης τῆς ἀγωνιζομένης Ὁρθοδοξίας, συνέταξε ἐμπνευμένην ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ τὰ παραρτήματα, δι' ἧς μεταξύ τῶν ἄλλων συνιστᾷ τὴν εὐρύτεραν κυκλοφορίαν τοῦ περιοδικοῦ μας. Ἐκ τῆς ἐγκυκλίου αὐτῆς, ἡ ὁποία πρέπει ὑπ' εὐθύνη τῶν ἱερέων νὰ ἀναγνωσθῇ μετὰ θερμῶν συστάσεων εἰς τὰ ἐκκλησιαστικά, σταχυολογούμεν ὠρισμένας φράσεις.

«... Εἰς τὸ δίκαιον τοῦτο ἐρώτημα ἀπαντῶντες, διαβεβαιούμεν ὑμᾶς, τὰ πνευματικὰ τέκνα Κληρικούς τε καὶ λαϊκοὺς, ὅτι τότε καὶ μόνον δέον νὰ ἐπιτρώμεν, ὅτι θὰ τύχωμεν τῆς ποθυμένης ὑπὸ πάντων μισθαποδοσίας παρὰ τοῦ μισθαποδότου καὶ ἀδεκάστου Χριστοῦ, ὅταν, πρὸς τῇ πίστει καὶ τῇ ἀφοσίωσει ὑμῶν πρὸς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις, ἔχωμεν καὶ ἔργα ἀγαθὰ, ἥτοι πρὸ παντὸς ἀγάπην πρὸς ἀλλήλους, σεβασμὸν καὶ πειθαρχίαν πρὸς τὴν ἡγεσίαν τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος, σύμπνοιαν καὶ συντονισμόν εἰς τε τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἐνεργείας ὅλων τῶν παραρτημάτων μετὰ τοῦ Κέντρου οὕτως, ὥστε νὰ δυνάμεθα, ὡς μία ὁργανωμένη καὶ πειθαρχουμένη θεησκευτικὴ Ὀργάνωσις νὰ ἐμφανίζομεθα ἐνώπιον τῆς Κρατοῦσης Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, τῆς ἀγνοούσης εἰσέτι τὴν πνευματικὴν δύναμιν ὑμῶν. Καὶ τότε θὰ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ διεκδικήσωμεν ἐπιτυχῶς διὰ τῆς ὁργανωμένης ἡθικῆς καὶ κοινωνικῆς δυνάμεώς μας τὰ ἀναφαίρετα δίκαια ἡμῶν, τοῦ νὰ ἐπιτελῶμεν καὶ ἡμεῖς ἐλευθέρως καὶ ἀκωλύτως τὰ θεησκευτικὰ καθήκοντα ἡμῶν ἐν ἰδίους ναοῖς, καὶ δι' ἰδίων ὁμοφρόνων Κληρικῶν συμφώνως πρὸς τὴν θεησκευτικὴν συνείδησιν ἡμῶν, ἣν τόσῳ οἱ Ἱερεῖς Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας, ὅσω καὶ τὸ φιλελεύθερον πνεῦμα τοῦ Συντάγματος, θεωροῦσιν ἱερὰν καὶ ἀπαράβιστον...»

... Οἱ ἀντίθετοι ἡμῶν παντὶ σθένει καὶ πάσῃ θυσίᾳ μηχανῶνται νὰ διασπάρωσιν τὸ ἐνιαῖον μέτωπον τῆς Ὁρθοδόξου παρατάξεως ἡμῶν. Ἴνα δὲ ἐξαντλήσωσιν τὸν ἀγῶνα οικονομικῶς ἐνάγουσιν ἡμᾶς τοὺς Κληρικοὺς ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν Δικαστηρίων ἐπὶ ἀντιποιήσῃ δῆθεν Ἀρχῆς.

Ταῦτα δὲ ἀβασανίστως καὶ ὅλως ἀδίκως καταδικάζουσιν ἡμᾶς εἰς βαρεῖας χρηματικὰς ποινὰς καὶ πολυήμερους φυλακίσεις, ἐξαγοραζομένας καὶ ταύτας διὰ χρημάτων πρὸς ἐξάντλησιν τῶν οικονομικῶν πόρων τοῦ ἀγῶνος. Σημειωτέον δὲ ὅτι εἰς χρηματικὸς πόρος τοῦ ἀγῶνος, ἐκτὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν προσόδων, εἶνε καὶ ἡ μεταξύ τῶν χριστιανῶν ἡμῶν διανομή καὶ ἐξαγορὰ ἀντὶ μιᾶς νέας δραχμῆς τοῦ ἐπισήμου Δελτίου τοῦ Ἀγῶνος, ἥτοι τοῦ φυλλαδίου τῆς «Φωνῆς Ὁρθοδοξίας», ἧς ἡ κατανάλωσις καὶ ἡ ἀνάγνωσις ὑπὸ τῶν ἡμετέρων χριστιανῶν, οὐ μόνον στηρίζει καὶ ἐνθαρρύνει αὐτοὺς εἰς τὴν ἐμμονὴν τοῦ πατρίου καὶ ὁρθοδόξου ἐορθολογίου, ἀλλ' ἔδει καὶ

νὰ ἐνισχύῃ τὸν ἀγῶνα οἰκονομικῶς οὕτως, ὥστε νὰ δύναται οὗτος νὰ ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰς πολυεῖς ἀνάγκας του.

Ἄλλ' ἴσως νὰ μὴ γίνω πιστευτός, ἐὰν δηλώσω ὑμῖν, ὅτι μεταξὺ τῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων ὁπαδῶν τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Ἀγῶνος οἱ ἀγοράζοντες τὸ περιοδικὸν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν εἰς ἅπαντα τὰ παρρητήματα, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Κέντρου, μόλις ἀριθμοῦνται εἰς πέντε χιλιάδες, ὧν ἡ χρηματικὴ συνεισφορά ἐνίοτε δὲν ἐπαρκεῖ νὰ καλύψῃ καὶ τὰ ἔξοδα τῆς ἐκτυπώσεως τούτου.

Καὶ ὅμως ὁ ἄνω παρουσιαζόμενος οὗτος ἀριθμὸς τῶν ἀγοραζόντων τὸ περιοδικὸν τοῦ ἀγῶνος εἶνε ἀναμφισβήτητος, ἡ δὲ ἀδιαφορία καὶ ὀλιγωρία τῶν πολλῶν εἰς τὸ σημεῖον τούτου εἶνε ἀδικαιολόγητος, καθ' ὅσον οὗτοι διὰ ταύτης, οὐ μόνον δὲν ὠφελοῦσιν ἑαυτοὺς, ἀλλὰ καὶ ζημιοῦσι τὸν ἀγῶνα.

Τούτου ἕνεκα δικαίως θλίβεται ἡ καρδιά ἡμῶν ἐπὶ τῇ ἀδιαφορίᾳ ταύτῃ τῶν χριστιανῶν περὶ τὸ ἡμέτερον περιοδικὸν γνωστοῦ ὄντος, ὅτι τὰ περιοδικὰ τῶν λοιπῶν θρησκευτικῶν Σωματείων καὶ Συνλόγων, μόλις ἀριθμοῦνται ὀλίγας χιλιάδας ὁπαδῶν προθύμως ἀγοράζονται ὑπ' αὐτῶν, καὶ οὐ μόνον ταῦτα καλύπτουσι τὰ ἔξοδα τῆς ἐκτυπώσεως, ἀλλὰ καὶ ἀφίνουσιν καὶ ἀρετὰ κέρδη, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἡμέτερον, ὅπερ ἀφίνει πολλάκις καὶ σημαντικὰ ἑλλείματα εἰς τὸ Ταμεῖον. Θλίβεται δὲ ἡ ψυχὴ μου διὰ τὴν ἀδιαφορίαν ταύτην τῶν χριστιανῶν μας ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ, ὅχι τόσο διὰ τὴν ὀλικὴν ζημίαν, ἣν συνεπάγεται ἡ ἐκτύπωσις τῆς «Φωνῆς Ὀρθοδοξίας» ὅσον διὰ τὴν ἡθικὴν ζημίαν, ἣν συνεπάγεται διὰ τοὺς χριστιανούς, τοὺς μὴ ἀναγινώσκοντας τὸ φύλλον ἡμῶν. Ἐκεῖνο δέ, ὅπερ θλίψῃ ἡμᾶς περισσότερο, εἶναι τοῦτο, ὅτι οἱ ἀντίθετοι ἡμῶν ἐντέχως ἐπωφελοῦνται ἐκ τῆς μικρᾶς καταναλώσεως τοῦ φύλλου ἡμῶν, συμπεραίνοντες καὶ λέγοντες, ὅτι οἱ ἀκολουθοῦντες τὸ παλαιὸν ἑορτολόγιον μόλις ἀριθμοῦνται εἰς 25 χιλιάδας, ἀφοῦ οἱ ἀγοράζοντες τὸ ἐπίσημον φυλλάδιον τῆς ὁργανώσεως αὐτῶν δὲν ὑπερβαίνουναι τὰς πέντε χιλιάδας. Διὸ καὶ οὗτοι, στηριζόμενοι ἐκ τῆς ψευδαισθήσεως ταύτης, πειρῶνται νὰ πείσωσι καὶ τὴν Κυβέρνησιν, ὅτι ὁ παλαιομερολογιτισμὸς βαίνει πρὸς τὴν διάλυσιν, διότι οἱ ὁπαδοὶ τούτου δὲν ἄγονται διῃθεν ἀπὸ ἐλατήρια θρησκευτικά, ἀλλὰ ἀπὸ κίνητρα, ἕνεα ὅπως πρὸς τὴν θρησκείαν, ἐφ' ᾧ καὶ εἰσηγούνται εἰς Αὐτήν, ὅπως μὴ χορηγήσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν ζητουμένην ὑπ' αὐτῶν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν.

Ἰδού διατὶ ἡ ἀδιαφορία αὕτη καὶ ὀλιγωρία τῶν χριστιανῶν μας περὶ τὴν ἀγορὰν τοῦ περιοδικοῦ ἡμῶν παρέχει εἰς τοὺς πολεμίους τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος ἡμῶν καὶ ἐν τῶν πλέον ψευδὲς ἐπιχείρημα, διδόμενον εἰς αὐτοὺς ὑπ' ἡμῶν αὐτῶν πρὸς δικαιολογίαν τοῦ ἀληθοῦς διωγμοῦ, ὃν ἡγεῖραν κατὰ τῆς Ὀρθοδόξου παρατάξεως ἡμῶν, χαρακτηριζόμενον ὑπ' αὐτῶν ὅπως ἀδικῶς καὶ ψευδῶς, ὡς ἐπαναστατῶν κατὰ τῆς Κρατοῦσης Ἐκκλησίας, καὶ ὡς ἐκμεταλλευτῶν τῆς εὐπιστίας καὶ τῆς ἀπλότητος τῶν χριστιανῶν.

Τούτου ἕνεκα θεωροῦμεν ἐπ' ἀνάγκης νὰ διαφωτίσωμεν περὶ τοῦ σημείου τούτου τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος Κληρικούς τε καὶ λαϊκοὺς, καὶ

νὰ προτρέψωμεν αὐτούς, ὅπως τὸ ἐπίσημον Δελτίον τοῦ Ἀγῶνος ἦτοι τὴν Φωνὴν τῆς Ὀρθοδοξίας περιβάλλωσι διὰ πολλῆς ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως, καθιστώντες τούτο ἔμβλημα τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος, καὶ σύμβολον τῆς ἀκηράτου Ὀρθοδοξίας, εἰς τὸν Ἱερὸν βωμὸν τῆς ὁποίας δὲν ἐδειλιάσαμεν οὐδ' ὀκνήσαμεν νὰ προσφέρωμεν ἀπάσας τὰς ψυχικὰς καὶ σωματικὰς ἡμῶν δυνάμεις. Ὄντως, ἂν ἕκαστος τῶν ὁπαδῶν ἡμῶν θεωρήσῃ ὡς Ἱερὸν καθήκον, ὅπως πράγματος καὶ εὐλογίας, ἣν ἀρτεῖται ἕκαστος ἐκ τοῦ Ἱεροῦ ἀγῶνος, πρὸς τοὺς ἄλλους, εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ φύλλου τοῦ ἀγῶνος, τότε λύεται αὐτομάτως καὶ τὸ οἰκονομικὸν πρόβλημα αὐτοῦ, ἐκ τῆς λύσεως τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται ἐν πολλοῖς, ἡ διατήρησις, καὶ ἡ εὐδόσις τοῦ Ἱεροῦ σκοποῦ, ὃν οὗτος ἐπιδιώκει πρὸς δόξαν Θεοῦ, τοῦ ἄνωθεν ἐπιβλέποντος, καὶ προστατεύοντος τοὺς πιστοὺς καὶ εὐόρκως ἀγωνιζομένους ἐπὶ τῶν ἐπάλλεων αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἐκ τῶν πολλῶν χιλιάδων, ἃς ἀριθμεῖ ὁ ἱερὸς ἡμῶν ἀγὼν, κατορθωθῇ νὰ ἐγγραφῶσιν ὡς τακτικοὶ συνδρομηταὶ εἰς τὸ περιοδικὸν αὐτοῦ μόνον 50 χιλιάδες, συνεισφέροντες εἰς τὸ Ταμεῖον αὐτοῦ ἕκαστος ἀνὰ δύο νέας δραχμὰς μηνιαίως, τότε θὰ ἔχωμεν τὴν οἰκονομικὴν εὐχέριαν νὰ προβῶμεν εἰς πολλὰ χρήσιμα ἔργα...».

Αἱ συστάσεις αὗται πρέπει νὰ ἀπηχῆσιν ὡς ἐντολαὶ καὶ νόμοι μηδεμίαν ἐπιδεχόμενοι ἀντίρρησην. Αὐτὸ ἀπαιτεῖ ἡ πειθαρχία καὶ ὁ σεβασμὸς καὶ αὐτὸ θὰ πραγματοποιηθῇ.

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΣΙΩΠΗΣ

ὑπὸ ΑΡΙΣΤ. ΖΑΧΑΡΙΑ, Δικηγόρου

Ἐκ τοῦ ἐλέγχου τῶν δικτῶ προηγουμένων παραγράφων τῆς ὑπ' ἀριθ. 775]613 τοῦ 1951 ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατεδείχθη 1) ὅτι τὸ παλτικὸν ζήτημα καὶ τὴν διάσπασιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος ἐν Ἑλλάδι ἐδημιούργησεν ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἑλλην. Ἐκκλησίας διὰ τῆς ὑπ' αὐτῆς γενομένης μονομερῶς ἀνικανονικῆς καὶ παρονόμου ἀλλαγῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου, 2) ὅτι διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος ἐν Ἑλλάδι ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας δὲν μετέρχεται τὴν πειθῶν, ἀλλὰ μετέρχεται μέτρα βίας καὶ ἐξαναγκασμοῦ, 3) ὅτι προσπᾶθεται πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος ἐν Ἑλλάδι ἐνανάγησεν ἐκ τῆς ἐπιμονῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας νὰ ἀναγκάσῃ τοὺς Παλαιοεορτολόγους νὰ προσχωρήσωσιν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡμερολογιακὴν ἀλλαγὴν ἀνευ τῆς τηρήσεως τῶν προϋποθέσεων διὰ ταύτην καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς ἐπεμβάσεως τῶν ἀνευθύνων ἰθυνόντων τὰ τῶν Παλαιοεορτολογικῶν, 4) ὅτι διὰ τὴν ἐξάλειψιν τῆς συνεχιζομένης διαιρέσεως ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ ἀστόχως ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἐπιστᾷ τὴν προσοχὴν πάντων τῶν Ἑλλήνων Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, ἐφ' ὅσον αὕτη ἐξαρτᾶται ἐξ αὐτῆς καὶ μόνης, 5) ὅτι ὑπεύθυνοι διὰ τὰς δογματικὰς αἱρέσεις καὶ διὰ τὰς ἐξ αὐτῶν Ἑθνικὰς ἀ-

πωλείας δὲν εἶναι οἱ ἐμμένοντες εἰς τὰς παραδόσεις, ἀλλὰ οἱ προβαίνοντες εἰς ἀλλαγὰς αὐτῶν, 6) ὅτι οὐ δεῖς κληρικὸς ἢ κοσμικὸς ἐκ τῶν ἐμμενόντων εἰς τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον ἐπεδίωξε συνεννόησιν ἢ συνεργασίαν μετὰ τῶν ἐν ταῖς χώραις τοῦ Σιδηροῦ Πατριάρχματος, ἐνῶ ἀντιθέτως πολλοί, καὶ Ἱεράρχαι ἀκόμη, ἐκ τῶν καινοτομησάντων κατέβαλον πολλὰς πρὸς τοῦτο προσπάθειας, 7) ὅτι τὸ ἐπιχείρημα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὅτι ἐκ πλάνης ἐμμένουσιν, ὅσοι ἐμμένουσιν, εἰς τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον, εἶναι ἀστοχόν, ἐφ' ὅσον συγχρόνως δὲν συνοδεύεται τοῦτο καὶ μὲ τὴν ὁμολογίαν τῶν ἀποτελούντων τὴν Ἱεραρχίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ὅτι καὶ οὗτοι ἐκ πλάνης ἐπίσης ἠκολούθουν τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον μέχρι τοῦ 1924, καὶ 8) ὅτι, ἐνῶ ἐμμέσως ὁμολογεῖ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ὅτι οἱ ἐμμένοντες εἰς τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον ἐμποδίζονται εἰς τὴν τέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν τῶν καθηκόντων, ἐν τούτοις ὑπόσχεται, ὅτι θὰ δύνανται νὰ τελῶσι τοιαῦτα διὰ κανονικῶν ἱερέων, καίτοι γνωρίζει ὅτι τοῦτο εἶναι ἀδύνατον εἰς τοὺς κανονικοὺς τῆς Ἱερεῖς συμφώνως πρὸς προγενεστέρην ἐπίσημον ἀνακοίνωσιν, φέρουσαν τὰς ὑπογραφὰς διπλασίου ἀριθμοῦ Ἀρχιερέων, καὶ γενικῶς ἐκ τοῦ ἐλέγχου τῶν παραγράφων τούτων κατεδείχθη ὅτι τὸ περιεχόμενον αὐτῶν εἶναι τελείως ἀντίθετον πρὸς τὰ πράγματα καὶ τὴν ἀλήθειαν.

Ἦδη θὰ ἐξετασθῇ, ἂν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰ πράγματα καὶ τὴν ἀλήθειαν, τὸ περιεχόμενον τῆς ἐνάτης παραγράφου τῆς Συνδικτικῆς ταύτης ἐγκυκλίου, ὅπερ ἐπὶ λέξει ἔχει οὕτω: «Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπευθύνεται ὡσαύτως πρὸς τὰ ὄργανα τῆς διαμορφώσεως τῆς κοινῆς γνώμης καὶ ἐξορκίζει ταῦτα ἵνα, ἐν τῇ διακρινούσῃ αὐτὰ εὐσεβείᾳ καὶ φιλοπατρίᾳ, χειρίζονται τὸ ζήτημα μετὰ τῆς ἐπιβαλλομένης προσοχῆς καὶ σοβαρότητος, ἀπέχων δὲ πάσης ἐνεργείας, ἥτις δύναται νὰ βλάβῃ τὸν ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐθνικὸν ἡμῶν ὁργανισμὸν καὶ νὰ ἐκθέσῃ εἰς σοβαροὺς κινδύνους τὴν ἐνότητα αὐτοῦ».

Διὰ τῆς πάραγραφου ταύτης οἱ ὑπογράφωντες τὴν ὡς ἄνω Συνδικτικὴν ἐγκύκλιον σεβασμιώτατοι νεώτεροι νεοημερολογίται Ἀρχιερεῖς ἀπευθύνονται καὶ πρὸς τοὺς δημοσιογράφους, διότι ἐκτὸς ἄλλων αὐτοὶ κυρίως εἶναι τὰ ὄργανα τῆς διαμορφώσεως τῆς κοινῆς γνώμης διὰ τῶν ἐν τῷ ἡμερησίῳ καὶ περιοδικῷ τύπῳ δημοσιευμένων.

Καὶ ἐνῶ ὁμολογοῦσιν, ὅτι τοὺς διαμορφωτὰς τῆς κοινῆς γνώμης δημοσιογράφους τούτους διακρίνει εὐσέβεια καὶ φιλοπατρία κατὰ τὸν ὑπ' αὐτῶν χειρισμὸν τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν ζητημάτων, ἐν τούτοις κρίνουν νὰ ἐπιστήσωσιν ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν τῶν κατὰ τὸν χειρισμὸν τοῦ ζητήματος τοῦ παλαιοημερολογητικοῦ, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐπίσης ζήτημα ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐθνικὸν καὶ μάλιστα σπουδαιότατον.

Ἐφιστάσῃ δὲ τὴν προσοχὴν τῶν ὅλων ἰδιαιτέρως εἰς τὸ νὰ ἀπέχων πάσης ἐνεργείας, δυναμένης νὰ βλάβῃ τὸν ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐθνικὸν ἡμῶν ὁργανισμὸν καὶ νὰ ἐκθέσῃ εἰς σοβαροὺς κινδύνους τὴν ἐνότητα αὐτοῦ, ὡς οἱ δημοσιογράφοι, οἵτινες κατὰ τὸ πλεῖστον διακρίνονται καὶ διὰ τὴν θρησκευτικότητά των καὶ διὰ τὴν ἐθνικοφροσύνην των, νὰ εἶχον

ἀνάγκην τοιαύτης συστάσεως καὶ ὥσάν νὰ μὴ ἔχωνσι προσφέρει μέχρι σήμερον σπουδαίας καὶ ἐξαιρετικὰς ὑπηρεσίας ἐν τῇ ἀσκήσει τοῦ ἐπαγγέλματός των καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὸ Ἔθνος.

Ἡ ὥσάν οἱ δημοσιογράφοι νὰ μὴ γνωρίζωσι καλύτερον παντὸς ἄλλου μάλιστα, ὅτι ἐνότης σήμερον δὲν ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὸ Ἔθνος, ἐφ' ὅσον τὴν μὲν Ἐκκλησίαν διήρσαν εἰς Παλαιοημερολογίτας καὶ Νεοημερολογίτας ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς ὑπ' αὐτῆς γενομένης μονομερῶς ἀντικοινωνικῆς καὶ παρανόμου ἀλλαγῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου, τὸ δὲ Ἔθνος διήρσαν εἰς ἐθνικοφρονὰς καὶ κομμουνιστὰς οἱ θέλοντες νὰ καταστήσωσι τὴν Ἑλλάδα ἐξάρτημα τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας.

Ἀλλ' ἀφοῦ οἱ δημοσιογράφοι γνωρίζουσιν τὴν ὑφισταμένην διάσπασιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καὶ Ἐθνικῆς ἐνότητος, ἀσφαλῶς δὲν θὰ ἔπρεπεν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας νὰ συνιστᾷ τὴν ἀποφυγὴν τῆς δημοσίᾳ συζητήσεως τῶν αἰτίων καὶ τῶν ὑπαιτίων τῆς διασπάσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος, ὅπως ἀκριβῶς δὲν πέπει νὰ ἀποφεύγεται ἡ συζήτησις δημοσίως καὶ τῶν αἰτίων καὶ τῶν ὑπαιτίων τῆς διασπάσεως καὶ τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος.

Διὰ νὰ ἐπιμένῃ ὁμοῦ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ μάλιστα δι' ἐξορκισμῶν ν' ἀπέχων τὰ ὄργανα τῆς διαμορφώσεως τῆς κοινῆς γνώμης, δηλαδὴ οἱ δημοσιογράφοι, πάσης ἐνεργείας, δηλαδὴ πάσης δημοσιογραφικῆς συζητήσεως, ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ παλαιοημερολογητικοῦ μόνον, ἀσφαλῶς σκοπὸς τῆς δὲν εἶναι ἡ βλάβη τῆς ἐκκλησιαστικῆς διασπάσεως τῆς ἐνότητος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ σκοπὸς τῆς εἶναι ἡ ἀποσιώπησις τῶν αἰτίων καὶ ὑπαιτίων τῆς διασπασθείσης ἤδη ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος.

Καὶ ἀσφαλῶς ὁ σκοπὸς τῆς οὗτος ἐπιτυγχάνεται ἐν τῷ συνόλῳ του, ἐφ' ὅσον ὁ τύπος, ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, ἀποφεύγει συστηματικῶς νὰ ἀναγράψῃ περὶ τῶν προκαλεσάντων τὴν διάσπασιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος αἰτίων καὶ ὑπαιτίων, ἐνῶ ἀντιθέτως γράφει διὰ τὸ σιτηρέσιον καὶ γενικῶς περὶ τῶν αἰτημάτων τῶν καταδικῶν καὶ ὑποδικῶν ἀνατροπῶν τοῦ κοινωνικοῦ καὶ πολιτικοῦ καθεστώτος.

Καὶ εἶναι μὲν σύνθηδες τὸ φαινόμενον ν' ἀποφεύγῃ ὁ τύπος δι' εὐνοήτους λόγους νὰ γράφῃ δυσμενῶς καὶ εἰς βάρος τραπεζῶν καὶ ἄλλων οικονομικῶν ὁργανισμῶν, ἀλλὰ νὰ πράττῃ τοῦτο καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν οὐδόπως ἦτο σύνθηδες, διότι ἡ Ἐκκλησία, ὅπως καὶ ἡ Πολιτεία, ὡς ἔννοια ἡθικαὶ ἐλέγχονται ἐκαστοτε διὰ τὰς οἰασθῆποτε πράξεις των καὶ ἀναλόγως ἢ ἐπαινοῦνται ἢ κατακρίνονται.

Ἐξ ὅλων ὁμοῦ τούτων προκύπτει ὅτι καὶ ἡ Συνδικτικὴ σύστασις πρὸς ἀποσιώπησιν τῶν αἰτίων καὶ ὑπαιτίων τοῦ παλαιοημερολογητικοῦ ζητήματος ὡς σκοπὸν ἔχει τὴν ἀποφυγὴν τοῦ ἐλέγχου καὶ οὐχὶ τὴν πρόληψιν βλάβης εἰς τὴν ἐνότητα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὁργανισμοῦ, ἀφοῦ ἡ ἐνότης αὕτη ἔχει ἤδη διασπασθῇ ἐκ τῆς μονομερῶς γενομένης ἐκκλησιαστικῆς ἡμερολογιακῆς ἀλλαγῆς.

Ταῦτα ὡς πρὸς τὴν ἐνάτην παράγραφον τῆς Συνδικτικῆς ἐγκυκλίου ἐν ἐπιφυλάξει τοῦ ἐλέγχου καὶ τῶν λοιπῶν παραγράφων αὐτῆς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Τοῦ Πανιερωτάτου Προέδρου

Ἐκκλησίας Παλαιοσημερολογιτῶν κ. κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΙ*

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Καίτοι δὲν εἶχομεν οὐδεμίαν πρόθεσιν νὰ ἐπανέλθωμεν ἐπὶ θέματος ἐξαντηθέντος ἤδη καὶ θεωρουμένου ὡς ἐκ τούτου «κλειστοῦ» ἐν τούτοις ἐπιθυμοῦντες νὰ ἡσυχάσωμεν τὰς συνειδήσεις τῶν ἡμετέρων καὶ διὰ τίνες λόγους ἡμεῖς δὲν στέργομεν εἰς αὐτό, ἀπαντῶμεν. Εἰς δὲ ἐκ τῶν ὄρων τούτων εἶναι, καὶ νὰ δεχθῶμεν τὴν χειροτονίαν τριῶν ἄλλων Ἐπισκόπων πρὸς συμπλήρωσιν δωδεκαμελοῦς Συνόδου καὶ πρὸς Κανονικὴν διακυβέρνησιν τῆς Ἐκκλησίας ὅλων τῶν παλαιοσημερολογιτῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλ' ἡμεῖς ἔχοντες γνώσιν τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων, καὶ βαθεῖαν ἐπίγνωσιν τῆς ἱερᾶς καὶ ὑψηλῆς ἀποστολῆς ἡμῶν, ἀπαντῶμεν εἰς αὐτοὺς διὰ τῆς ἐγκυκλίου ταύτης, ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὴν Ἐπισκοπὴν καὶ ποιμαντορικὴν αὐτῶν ιδιότητα, κτηθεῖσαν διὰ μέσων ἀντικανονικῶν καὶ προσωπικῶν, ἢ μίᾳ πανορθόδοξος Σύνοδος καθορίσῃ τὴν θέσιν αὐτῶν καὶ προσδώσῃ ἐκ τῶν ὑστέρων τὴν Ἀρχιερατικὴν καὶ ποιμαντορι-

κὴν ιδιότητα, καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ποιμαίνειν Ἐκκλησίαν, ἐὰν βεβαίως ἔχωσι τὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενα προσόντα. (Εἰς τὴν ἐν τῷ τέλει ὑποσημειωσιν ἀναφέρομεν τοὺς κανόνες, δι' οὓς θεωρεῖται ἡ χειροτονία τῶν «μὴ γενομένη»).

Σημειωτέον ὅτι ἡμεῖς, ἐκτὸς τῶν Κανονικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν τούτων λόγων, τῶν κολυόντων ἡμᾶς τὸ γε νῦν, νὰ ἀναγνωρίσωμεν αὐτοὺς ὡς ἐγκύρους Ἐπισκόπους καὶ ποιμέναρχας, ἔχομεν καὶ ἄλλους ἐπίσης σοβαροὺς. δι' οὓς ἀπαινούμεθα τὴν Ἐπισκοπικὴν ιδιότητα καὶ τὴν συνεργασίαν μετ' αὐτῶν, τῶν τόσῳ στενῶς συνδεδεμένων μετὰ τῆς Μονῆς τῆς Κερατέας, τῆς τόσῳ ἐκπεσούσης εἰς τὴν κοινὴν συνείδησιν συνεπαίρων κατ' αὐτῆς ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων τῶν ποιτικῶν Διαστηρίων τοῦ Κράτους, ὥστε νὰ προβῶνται αὕτη ὡς πρότυπον ἐκμεταλλεύσεως τῆς Ὁρθοδόξου.

(Ἀκολουθεῖ)

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΜΑΣ

*Υπὸ τῶν κατωτέρω ἀναφερομένων Παραρτημάτων καὶ συνδρομητῶν μας ἐλήφθησαν τὰ κάτωθι ποσά:

Παράρτημα Χαλκίδος ἐλήφθησαν δρχ. 450.
Παράρτημα Σεργῶν ἐλήφθ. δρχ. 1280, Παρῖμα Μαροπούλου δρχ. 120, Παρῖμα Θεοδόχου δρχ. 600, Παρῖμα Βασιλικῶν δρχ. 450, Παρῖμα Τυρνάβου δρχ. 255, Παρῖμα Ἐλευσίνος δρχ. 120, Παρῖμα Παιανίας δρχ. 250, Παρῖμα Βιλλίων δρχ. 160, Παρῖμα Ἀετοῦ Καρύστου δρχ. 320, Παρῖμα Πατρῶν δρχ. 150, Παρῖμα Ν. Ἰωνίας δρχ. 100, Ὁ κ. Προκ. Προκοπίδης ἐνταῦθα δρχ. 15, Ὁσιος. Μοναχὴν Παρθενία δρχ. 20, ὁ κ. Ἰωάν. Πουλαράκης Φάρσαλα δρχ. 40, ἡ κ. Γλυκερία Μελτοόγλου ἐνταῦθα δρχ. 20, ὁ κ. Ἀθ. Μπεθάνης ἐνταῦθα δρχ. 15, ὁ κ. Γεώργιος Κοντογιάννης Μέθανα δρχ. 30, ὁ Παν. Ἀρχιμ. Ἀρτέμιος Ξενῆς ἐνταῦθα δρχ. 80, ὁ Αἰδ. Ἱερ. κ. Κ. Κονδύλης Καστοριά δρχ. 30, ὁ κ. Ἰωάν. Καραχάλιος ἐνταῦθα δρχ. 100, ἡ κ. Φ. Σούσουλας Ἄνω Περιστέρη δρχ. 15, ὁ κ. Θ. Τρικαλινὸς Ν. Ἡράκλειον δρχ. 60, ἡ κ. Ἐλ. Ἰωαννίδου Κ. Πορρόβια δρχ. 40, ἡ κ. Ἀναξία Χατζῆ Ἡράκλειον δρχ. 30, ὁ Αἰδ. Ἱερ. Χαρ. Σταματάκης Ἡράκλειον δρχ. 20, Γερόντ. Μ. Ἀναγνώστου Πειραιεύς δρχ. 30, Γερόντ. Θεοφύλη Λίγνα δρχ. 30, ὁ κ. Στ. Αἰδ. Πειραιᾶ δρχ. 40, Παν. Ἱερομ. Εὐγένιος Προβάτα Ἄγ. Ὁρος δρχ. 30, Ἱερομ. Ἱεροδιάκονος Ἀβέρκιος Προβάτα Ἄγ. Ὁρος δρχ. 30, Παν. Ἱεροσώναχος Προβάτα Ἄγ. Ὁρος δρχ. 30, ὁ κ. Ἀρίστείδης Κουλουτούρος Παλαιοχώριον δρχ. 15.

ΕΙΛΦΟΡΑΙ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΛΙΘΟΥ

Παράρτημα Χαλκίδος δρχ. 200, ἡ κ. Πολυτίμη Βασιλειάδου ἐνταῦθα δρχ. 30, Γερόντισσα Μαριὰμ Πειραιᾶ δρχ. 10, Παρῖμα Ἀετοῦ Καρύστου δρχ. 100, Πατὴρ Εὐγένιος Λημονῆς (Σβρόλου) δρχ. 50, ὁ κ. Ἠλίας Σταθόπουλος U.S.A. δολ. 5, οἱ κ. κ. Ἀδελφοὶ Λαγγῆ U.S.A. δολ. 6, ὁ κ. Γ. Πασιλῆς U.S.A. δολ. 2, ὁ κ. Ἐλ. Κιούσης U.S.A. δολ. 3, ὁ κ. Κ. Σιδέρης U.S.A. δολ. 5, ὁ κ. Κ. Τσαταρούνας ἐνταῦθα δρχ. 60.

*Ἀπαντᾶς τοὺς ἄνω ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς εὐχαριστοῦμεν ἀπείρω δια τὴν οἰκονομικὴν αὐτῶν ἐνίσχυσιν πρὸς προαγωγὴν τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Ἀγῶνος.

Κίνησεις Κληρικῶν μας

Ἀρχιερατικὴ ἐντολὴ μετέβησαν εἰς Θεσσαλονικὴν διὰ τὴν ἐνυπνέτησιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἐκεῖ παραρτήματος μας ὁ πανοσιολογιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἱλαρίων Ἀθανασίου μετὰ τοῦ ἀλδσειμωτάτου πρωτοπρεσβυτέρου Νικολάου Καλοσάμη ἐκ Θεσσαλονίκης καὶ διὰ τῆς αὐτῆς ἐντολῆς ἀφίχθη ἐνταῦθα ὁ ἀλδσειμωτάτος πρεσβύτερος Νικόλαος Χατζόπουλος.

ὑποσημειοῦμεν καὶ ἡμεῖς τὴν πειθαρχίαν καὶ τὸν ζῆλον τῶν ἀνωτέρω κληρικῶν τονίζοντες, ὅτι ἡ πειθαρχία τῶν κληρικῶν, θυσιαζόντων καὶ οἰκογενειακὰς υποχρεώσεις καὶ προσωπικὰς γνωριμίας ἀποστρεφεί τὸν μοναδικὸν παράγοντα ἐπιτυχίας τοῦ Ἀγῶνος ἀπὸ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς του πλευρᾶς.

Εὐμενὴς βιβλιοκρισία βιβλίον τοῦ Ἀγίου Προέδρου ὑπὸ Ἑλληνοφώνου ἐφημερίδος τῆς Ἀμερικῆς.

Εἰς τὸν Κυριακάτικο «Ἐθνικὸν Κήρυκα» τῆς Νέας Ὑόρκης (3-10-54) ἐκτίθεται πολυσέλης βιβλιοκρισία τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Θρησκευτικαὶ καὶ Κοινωνικαὶ μελέται» βιβλίου τοῦ Ἀγίου Προέδρου τῆς Ἐκκλησίας Γ. Ο. Χ. Ἑλλάδος. Προλογίζων τὴν βιβλιοκρισίαν τοῦ ὁ συντάκτης (Δ. Κ.) ἀναφέρει ὀλίγα τινά, ἐξαιρῶν τὴν ἐθνικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν δόξαν τοῦ Ποιμενάρχου μας.

Ἀναφέρομεν ὀλίγα τινά, δι' ὧν ἐμφαίνεται ἡ ζωηρὰ ἀπήχθις τοῦ ἔργου παρὰ τῷ Ἑλληνισμῷ τῆς Ἀμερικῆς. «... Εἰς τὰς σελίδας τοῦ ἔργου αὐτοῦ τεμνιζοῦνται ἡ πολυμάθεια τοῦ συγγραφέως ἀλλὰ καὶ ὁ ζῆλος αὐτοῦ καὶ ὁ πόθος πρὸς πνευματικὴν ἀνάπλασιν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ μετὰ βᾶσιν ἀδαμαντίνην τὴν διδασκαλίαν τοῦ Λυτρωτοῦ καὶ τὴν ἔξαρσιν τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν ἰδανικῶν».

Ἡ ἐξαιρετικὴ αὕτη βιβλιοκρισία ἀποδεικνύει τὸ ἀπροκατάληπτον τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς, τὴν ἀξίαν τοῦ κριθέντος ἔργου καὶ τὸ κύρος τοῦ συντάκτη πρὸς ὅ,τι κρύβει ἡ λέξις Ἑλλάς καὶ Ἑλληνισμός.

Ἐμβάσματα Συνδρομῶν

Ἐμβάσματα, μόνον διὰ ταχυδρομικῶν ἐπιταγῶν ἀπευθύνονται: πρὸς τὸν Πανιερωτάτον Ἀρχιεπίσκοπον Γ. Ο. Χ. κ. Χρυσόστομον

Σολωμοῦ 25— Ἀθήνας

Γεγονότα καὶ Κρίσεις

Ἑγκρίσεις καὶ σύστασις Ἐκκλησιαστικοῦ βιβλίου.

ὑπὸ τοῦ Πανιερωτάτου προέδρου τῆς Ἐκκλησίας Γ.Ο.Χ. Ἑλλάδος μᾶς ἐπεδόθη ἐκκλησιαστικὸν βιβλίον, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀκολουθία εἰς τὸ Ἄξιον ἔστιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ παρακλητικὸς κανὼν εἰς τὴν Γεργεῖνῃ», φιλοποιηθὲν ὑπὸ τοῦ εὐλαβεστάτου μοναχοῦ κ. Μάρκου Χανιώτου.

Τοῦτο ἐγκρίθη ὑπὸ τοῦ Ἁγίου προέδρου συνίσταται θερμῶς εἰς ἅπαντας τοὺς χριστιανοὺς καὶ ἅπαντα τὰ παραρτήματα, ὡς ἀπαραίτητον βοήθημα διὰ τὰς πρὸς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον ἱκεσίας τῶν ἐν ἀνάγκαις εὐρισκομένων ἀνθρώπων.

Ἐκ τῶν γραφείων τῆς Ἐκκλησίας Γ.Ο.Χ.

ΠΡΟΣΕΞΑΤΕ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ

Περιήλθε εἰς γνῶσιν τῶν γραφείων τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅτι εἰς Θεσσαλονίκην καὶ ἀλλαχοῦ περιέρχονται τὰς οἰκίας τῶν χριστιανῶν μας κληρικοὶ τινες ἢ μοναχοὶ ἐπιβάλλοντες εἰς τοὺς χριστιανοὺς μας ἐν ὀνόματι μάλιστα τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν ἁγῶνος, τὴν ἀγορὰν βιβλίων ἢ τευχῶν ἰδικῆς τῶν ἐκδόσεως ἢ προελεύσεως.

Καθιστῶμεν ὅθεν γνωστὸν, ὅτι τοῦ λοιποῦ ὅσα βιβλία πρόκειται νὰ κυκλοφορήσουν μεταξὺ τῶν χριστιανῶν πρέπει πρῶτον νὰ ἀποστέλλωνται εἰς τὰ γραφεῖα καὶ νὰ ἐγκρίνωνται παρὰ τοῦ Ἁγίου Προέδρου, ἀναγραφομένης τῆς ἐγκρίσεως καὶ εἰς τὸ ἐπίσημον δελτίον τοῦ ἁγῶνος μας «Φωνὴ τῆς Ὁρθοδοξίας».

Ἄλλως συνιστῶμεν εἰς τοὺς χριστιανοὺς μας νὰ ἀποφεύγῃσι τὰ βιβλία αὐτά, τοὺς δὲ πωλοῦντας τοιαῦτα βιβλία ἀπαγορευόμεν νὰ ἀναφέρωσι, ὅτι τὰ βιβλία ταῦτα διανέμονται ἐγκρίσει τοῦ Πανιερωτάτου ἡμῶν Προέδρου, οὕτως ποιοῦνται χρῆσιν χάριν περισσοτέρας καταναλώσεως.

(Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ ἱεροῦ ἁγῶνος)

ΣΥΣΤΑΣΙΣ

Συνιστῶμεν καὶ αὐθις τὸ ψυχωφελέστατον βιβλίον «Μέγας Συναξαριστῆς», ὅπερ ἐκδίδει πρὸ πολλοῦ ὁ εὐλαβεστάτος μοναχὸς Βικτωρ Μαιθαίου.

Ὑπάρχουν ὅλοι οἱ τόμοι τῶν μηνῶν ἀπὸ Ἰανουαρίου μέχρι καὶ Αὐγούστου, διαλαμβανόντες ἐν ἐκτάσει τοὺς βίους τῶν εορταζομένων τῆς Ἐκκλησίας μας ἁγίων.

Κανεῖς χριστιανὸς ἄς μὴ λησμονήσει νὰ ἀποκτήσῃ τὸ ψυχωφέλες αὐτὸ βιβλίον.

Ἐκ τῶν Γραφείων τῆς Ἐκκλησίας Γ.Ο.Χ.

Πᾶν ἔμβασμα, πᾶσα ἐπιστολὴ καὶ ἡ ἐν γένει ἀλληλογραφία τοῦ ἁγῶνος θὰ ἀπευθύνωνται προσωπικῶς εἰς τὸν Πανιερωτάτον Πρόεδρον τῆς Ἐκκλησίας Γ.Ο.Χ. Πρ. Φλωρίνης Χρυσόστομον-Σολωμοῦ 25 Ἀθῆναι

ΗΜΕΡΟΔΕΙΚΤΑΙ 1955

Καὶ πάλιν ὁ εὐλαβεστάτος μοναχὸς καὶ ἀκαταπόνητος τοῦ ἁγῶνος στρατιώτης Ἀντωνίος Μουστάκας ἐφιλοτέχνησε τὴν ὕλην τῶν ἡμερολογίων τοῦ 1955. Πρόκειται περὶ ἐργασίας πρωτοτύπου καὶ ψυχωφελούς. Δὲν εἶναι ἀπλῶς ἡμεροδεῖκται· εἶναι πρακτικοὶ ὁδηγοὶ εἰς τὰ καθημερινὰ προβλήματα τοῦ χριστιανοῦ.

Τὰ Ἡμερολόγια 1955 θὰ διατεθῶσιν μόνον κατόπιν παραγγελίας τῶν Παραρτημάτων καὶ τῶν ἐνδιαφερομένων.

Τιμὴ Ἡμεροδεικτῶν τοίχου Δρχ. 6.—

» » τσέπης » 2.—

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἄς σπεύσουν.

Ἀξέπαινος ἐνέργεια...

Τιμὰ τὸν προϋστάμενον τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς Ἀθηνῶν ἢ παραγγελθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ αὐστηρὰ ἐφαρμογὴ τῆς ἐσχυροῦς νομοθεσίας περὶ διώξεως τοῦ διεφθαρμένου ἐντύπου καὶ τῶν προκλητικῶν διαφημίσεων (πανὸ) τῶν μνηματογραφῶν. Ἀποδεικνύει, ὅτι εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος δὲν ἐξέλειπε ἡ εὐσέβεια. Ἀπόκειται πλέον εἰς τοὺς ἀρμοδίους ἢ αὐστηρὰ καὶ ἄνευ ἐξαιρέσεων ἐφαρμογὴ ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἢ ἐπαγρυπνήσεις ἐπὶ τοῦ νομικοῦ αὐτοῦ βάθρου τῆς ἡθικῆς του ἀξιοπρεπείας.

Ὁ κίνδυνος τῆς διαφθορᾶς

Ἡ διεθνὴς ἐνδιαφέροντος βραμερὰ ὑπόθεσις Μοντέξι τῆς Ἰταλίας, ἀποδεικνύει τὴν ἔκτασιν καὶ τὸ βάθος τῆς διαφθορᾶς ποὺ ἀπειλεῖ περισσότερο καὶ τοῦ ἀτομικοῦ πολέμου τὴν ὑπόστασιν τῆς κοινωνίας. Ἐν τῇ ὅλῃ αὐτῇ ὑποθέσει ἀξίζει νὰ ἐξαρθῇ ὡς σῆμα κινδύνου ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον παριδεύονται τὰ τραγικὰ θύματα τῶν σωματεμπόρων, αἱ νεάνιδες ἐν ἀγνοίᾳ τῆς οἰκογενείας. Παχυλαὶ ὑποσχέσεις, ἐφήμερα πλοῦτη, ἱκανοποιήσεις γυναικείων φιλοδοξιών, ὁ πειρασμὸς τῶν ἀριστοκρατικῶν συναναστροφῶν, παρασύρουν εἰς τὸν βόρβορον τῆς διαφθορᾶς ἀγνὰς ὑπάρχουσες. Ὅλα δὲ αὐτὰ πρᾶγμα τοιοῦτα κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκ τῆς οἰκογενείας ἀπουσίας, ὅστις δικαιολογεῖται πάνσοτε μὲ τὰ ἀθλιότερα ἐπιχειρήματα, περὶ συμμελέτης μὲ συμμαθητρίας, ἀθῶων περὶ πᾶτων κ.λ.π.

Γονεῖς σεῖς εἰσθε οἱ ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἡθικὴν τῶν κοριτσιῶν σας ἰδίως. Προσέξατε λοιπόν: α) Μὴ πιστεύετε τὰς ἐντέχνους δικαιολογίας τῶν ἀσυνήθων ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀπουσιῶν β) Νὰ εἰσθε ἀπολύτως βέλαιοι τοῦ πηγαίνου καὶ πῶς βαδίζουν τὸν μακρὰν τῆς οἰκίας τῶν χρόνον καὶ γ) Παρακαλέσατε θερμῶς καὶ μετὰ δακρύων τὸν Θεόν, διότι τὸ ἀπαίσιον τέρας τῆς διαφθορᾶς ἀπειλεῖ νὰ καταστραφῇ τὰ εὐγενῆ ἔμφυχα κοσμήματα τῆς οἰκογενείας σας, παρ' ὅλας τὰς προσπάθειάς σας καὶ τὸν ἀξέπαινον ζῆλον σας.